

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Nc/3/2021
Identifikačné číslo spisu: 1117206351
Dátum vydania rozhodnutia: 26.05.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Ján Šikuta
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:1117206351.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne P. T. X. M., bývajúcej v B., Q.Á. XX, zastúpenej advokátom JUDr. Petrom Škriečkom, so sídlom v Bratislave, Zámocká 18, proti žalovanému P. T. B., bývajúcemu v B., F. B. X, zastúpenému advokátkou Mgr. Miroslavou Ficovou, so sídlom v Novej Dubnici, Mierové nám. 24, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 9 C 16/2017 a na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 9 Co 95/2021, o vylúčení sudkyne z prejednávania a rozhodovania v spore vedenom na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 9 Co 95/2021, takto

rozhodol:

Sudkyňa Krajského súdu v Košiciach P.. K. V. j e v y l ú č e n á z prejednávania a rozhodovania v spore vedenom na tomto súde pod sp. zn. 9 Co 95/2021.

Odôvodnenie

1. V konaní vedenom na Krajskom súde v Košiciach (ďalej tiež „krajský súd“) pod sp. zn. 9 Co 95/2021 žalovaný podaním zo 14. mája 2021 (č. l. 633 a nasl. spisu) vzniesol námietku zaujatosti voči sudkyňi Krajského súdu v Košiciach P. K. V.. Vo svojej námietke uviedol, že existujú dôvodné okolnosti zakladajúce pochybnosti o jej nezaujatosti a nestrannosti. Dôvodil najmä tým (o. i.), že je aj členkou a viceprezidentkou Združenia sudcov Slovenska (ďalej tiež „združenie“), ktoré podalo Mandátnemu a imunitnému výboru Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej tiež „výbor NR SR“, „NR SR“) na žalovaného ako na poslanca NR SR podnet na začatie disciplinárneho konania (ďalej tiež „podnet“). Uviedol, že podnet obsahuje významné skutočnosti a tvrdenia týkajúce sa daného sporu a tiež významnú ale celkom jednostrannú argumentáciu žalobkyne v danej veci. Podnet vyjadruje jednostranné a nepodložené názory, okrem iného tiež to, že vyjadrenia žalovaného na adresu žalobkyne dehonestujú celé súdnictvo a urážajú žalobkyňu ako konkrétnu sudkyňu, ďalej, že žalovaný porušil sľub poslanca, nedodržel ústavu, zákony, porušil práva inej osoby a že podkopáva dôveru verejnosti v justíciu. Žalovaný mal za to, že uvedená aktivita združenia bola s vysokou pravdepodobnosťou vykonaná na základe podnetu žalobkyne, ktorá je tiež členkou združenia, resp. podpredsedníčkou Bratislavskej sekcie združenia. V tejto veci zhrnul, že i keď tento podnet bol podpísaný prezidentom združenia, je nepochybné, že v ňom vyjadrujú svoj postoj všetci členovia združenia voči jeho osobe.

1.1. Žalovaný ďalej uviedol, že sa domnieva, že namietaná sudkyňa, ako členka a viceprezidentka

združenia sa cíti byť stanoviskom združenia vyjadreným v podnete zviazaná, čo môže výrazne negatívne ovplyvniť jej nazeranie na osobu žalovaného a tým aj negatívne ovplyvniť nezávislosť prejednávania a rozhodnutia sporu. Z vyššie uvedeného teda podľa žalovaného tiež plynie, že namietaná sudkyňa má pomer k strane sporu, resp. k žalovanému, keďže svoj negatívny postoj voči nemu vyjadrila prostredníctvom združenia, resp. prostredníctvom podnetu.

1.2. Okrem vyššie uvedeného, boli podľa žalovaného predmetom podnetu aj konkrétne skutočnosti týkajúce sa sporu medzi žalobkyňou a žalovaným, napr. že motívom výrokov žalovaného na adresu žalobkyne bolo dosiahnuť výmenu zákonného sudcu v súdnom konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 12 C 9/2009, v ktorom žalovaný vystupuje ako právny zástupca. Tvrdenie o údajnom motíve žalovaného uviedla v spore pred súdom prvej inštancie sama žalobkyňa a združenie túto skutočnosť v podnete uvádza ako fakt, hoci možné motívy žalovaného neboli v tej dobe a ani neskôr ničím preukázané a neboli ani predmetom žiadneho dokazovania. Okrem toho spor ako taký bol predmetom zasadnutí minimálne Celorepublikovej rady združenia alebo prezidenta združenia, na ktorých sa zúčastnila z titulu svojej funkcie viceprezidentky aj namietaná sudkyňa. Je preto zrejmé, že namietaná sudkyňa sa o okolnostiach a konkrétnostiach sporu dozvedela oveľa skôr a nie len výlučne zo spisu, ktorý bol prikázaný na rozhodnutie krajskému súdu a pridelený do jej senátu len nedávno (máj 2021). Má preto táto sudkyňa, podľa názoru žalovaného, pomer k sporu, keďže ako členka a viceprezidentka združenia získala o spore poznatky iným spôsobom než dokazovaním vykonaným v rámci súdneho konania.

1.3. Za významnú skutočnosť pre vylúčenie sudkyne tiež žalovaný považoval to, že táto sa s namietanou sudkyňou stretáva na pravidelnej báze a to nie len ako kolegyňa „na chodbách“ krajského súdu, ale i v priestoroch sídla združenia a na zasadnutiach Celorepublikovej rady združenia. Preto má žalobkyňa možnosť prezentovať sa pred namietanou sudkyňou v pozitívnom či negatívnom zmysle. Tento vzťah, podľa žalovaného nemožno teda považovať za neutrálny a za taký, ktorý by sa niesol v duchu zásady rovnosti sporových strán.

1.4. V závere žalovaný zhrnul svoju námietku a uviedol, že na základe skutočností, ktoré uviedol je zrejmé, že je narušená minimálne objektívna stránka nestrannosti a nezaujatosti sudkyne a že namietaná sudkyňa mu nedokáže poskytnúť dostatočné záruky, ktoré by vyvrátili jeho opodstatnené pochybnosti o jej nezaujatosti a nestrannosti. Preto žiadal namietanú sudkyňu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania v jeho veci.

2. K námietke zaujatosti sa vyjadrila i žalovaným namietaná sudkyňa. Vo svojom vyjadrení uviedla, že žalovaného osobne nepozná, nemá k nemu preto ani negatívny, ani pozitívny vzťah a podnet na disciplinárne konanie nesvedčí o jej subjektívnej zaujatosti. Uviedla, že nemá subjektívny pomer k sporu a žalobkyňu síce pozná ale len ako kolegyňu zo súdu, alebo ako členku Celorepublikovej rady združenia. Zhrnula, že na jej strane neexistujú žiadne subjektívne dôvody, pre ktoré by mala byť vylúčená z prejednávania a rozhodovania uvedeného sporu podľa § 49 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd Krajskému súdu v Košiciach nadriadený [§ 54 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. CSP, v spojení s čl. I § 5 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších zmien a doplnení] vec prejednal a dospel k záveru, že podmienky vylúčenia zákonného sudcu z prejednávania a rozhodovania veci sú splnené.

4. Účelom právnej úpravy vyjadrenej v citovanom ustanovení § 49 ods. 1 CSP je prispieť k nestrannému prejednávaniu sporu (veci), k nezaujatému prístupu súdu k stranám sporu (účastníkom), k ich zástupcom alebo k osobám zúčastneným na konaní a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Cieľu sledovanému uvedeným ustanovením zodpovedá právna úprava skutočností, ktoré sú z hľadiska vylúčenia sudcu/cov z prejednávania a rozhodovania sporu (veci) považované za právne relevantné. Je nimi existencia určitého právne významného vzťahu sudcu, a to:

a/ k sporu (veci), v rámci ktorého by bol daný konkrétny záujem sudcu na určitom spôsobe skončenia sporu alebo konania,

b/ k stranám sporu, ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim,

c/ k zástupcom strán sporu, ktorý by bol založený na pomere vykazujúcom znaky vzťahu uvedeného pod b/, alebo

d/ k osobám zúčastneným na konaní.

5. Citované zákonné ustanovenie predpokladá taký vzťah vlastného záujmu sudcu na prejednávacom spore (veci) alebo taký jeho osobný vzťah k stranám sporu, k ich zástupcom alebo k osobám zúčastneným na konaní, ktorý by pri všetkej mozgnej snahe o správnosť rozhodnutia ovplyvnil jeho objektívny pohľad na spor a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia.

6. Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania buď na základe oznámenia sudcu (§ 50 CSP) alebo na návrh strany (§ 52 CSP). Obsahom práva na prerokovanie sporu pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodovania sporu pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prerokovanie sporu nestranným súdom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia sporu pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

7. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad Piersack proti Belgicku sťažnosť č. 8692/79, rozsudok z 1. októbra 1982) na subjektívny test nestrannosti sudcu a na objektívny test nestrannosti.

8. Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu, pričom podľa objektívneho kritéria musí súd rozhodujúci o námietke zaujatosti rozhodnúť, či úplne odhliadnuc od osobného správania sa sudcu existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (pozri tiež Fey proti Rakúsku). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca nie je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietať zaujatosť dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za opodstatnenú.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky po zvážení všetkých okolností daného sporu dospel k záveru, že námietka žalovaného sa javí ako dôvodná. Skutočnosti a dôvody, ktoré žalovaný uviedol vo svojej námietke (viď bod 1. až 1.4. tohto rozhodnutia) môžu ohrozovať objektívnu stránku nestrannosti/nezaujatosti namietanej sudkyne. Navyše aj skutočnosť, že sama žalobkyňa je aktívnou sudkyňou ako aj členkou združenia, ktorou je aj namietaná sudkyňa (ako aj viceprezidentkou), môže indikovať narušenie takejto objektívnej stránky. Preto sa dovolací súd rozhodol vylúčiť sudkyňu Krajského súdu v Košiciach P.. K. V..

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky so zreteľom na vyššie uvedené zistil naplnenie predpokladov v zmysle § 49 ods. 1 CSP zakladajúcich pochybnosti o nezaujatosti sudkyne, preto rozhodol, že P.. K. V. vylučuje z prejednávania a rozhodovania dotknutého sporu vedenom na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 9 Co 95/2021.

11. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.